



Силабус дисципліни "Поведінкова та експериментальна економіка"

Параметр	Опис
Ступінь	Бакалавр
Програма	"Економіка та управління бізнесом"
Рік / Семестр	Рік II / Семестр IV
Кредити ECTS	5
Мова викладання	Українська
Викладач	к.е.н., доцент Івашук Юрій
Контакти	yuivashuk@gmail.com, +380683778833

Мета курсу та ключові результати

Основна мета курсу – сформувати у студентів фундаментальні знання про психологічні основи економічної поведінки, причини відхилення від раціонального вибору та застосування експериментальних методів для перевірки економічних теорій. Курс поєднує теоретичні моделі з аналізом реальних ринкових ситуацій.

Після завершення курсу ви зможете:

- **Інтерпретувати та представляти** результати експериментальних досліджень як аналітичні рекомендації для управлінської діяльності.
- **Застосовувати** розуміння прихованих драйверів людської поведінки для проєктування систем підтримки управлінських рішень.
- **Аналізувати** збої раціональної поведінки економічних суб'єктів, використовуючи концепцію "евристик".
- **Приймати** ефективні управлінські рішення, пов'язані з діяльністю компанії, через призму концептуального підходу теорії ігор.

Тематичний план курсу

Змістовий модуль 1. Основи поведінкової та експериментальної економіки

Тема	Ключові питання	Години	Оцінювання
Тема 1. Історичний фон та передумови виникнення	Предмет, об'єкт, методологія. Внесок Д. Канемана та В. Сміта. Критика теорії очікуваної корисності. "Теорія перспектив".	2 лк, 2 пр	Опитування, тести
Тема 2. Поняття раціональності	Конструктивістська та екологічна раціональність. Ідея емерджентного порядку. Відмінності у підходах економістів та психологів.	2 лк, 2 пр	Кейси, тести
Тема 3. Поняття когнітивних евристик	Евристики як сурогати оптимізації. Внесок Г. Саймона, А. Тверські і Д. Канемана. Ефекти прив'язки, володіння, фреймінгу.	2 лк, 2 пр	Тести, групові завдання
Тема 4. Методологія побудови експериментальних досліджень	Теорія мікроекономічних систем. Лабораторний та польовий експеримент. Види аукціонів. Формування експериментальної вибірки.	4 лк, 4 пр	Кейси
Тема 5. Стратегічна	Суть та етапи розвитку теорії ігор.	2 лк, 2	Задачі, кейси

взаємодія в світлі теорії ігор	Види ігор. Рівновага Неша. Парето-оптимальні ситуації.	пр	
--------------------------------	--	----	--

Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти та експериментальні перевірки

Тема	Ключові питання	Години	Оцінювання
Тема 6. Персоніфікований соціальний обмін	Походження соціальних норм. Ігри на довіру, ультимативні та диктаторські ігри. "Читання думок" в іграх.	4 лк, 4 пр	Кейси
Тема 7. Поняття кооперації та реципрокності	Теорія повторювальних ігор. Репутація як чинник кооперації. Позитивна та негативна реципрокність.	2 лк, 2 пр	Опитування, задачі
Тема 8. Експериментальна перевірка функціональних гіпотез	Чинники грабіжницького ціноутворення. Теорія суспільних благ та проблема "безквиткового пасажера".	2 лк, 2 пр	Тести, групові завдання
Тема 9. Нейроекономіка	Механізми прийняття рішень. Конфлікт раціональної та емоційної систем (гра "Ультиматум"). Нейроекономіка моралі.	2 лк, 2 пр	Кейси
Тема 10. Експериментальна перевірка поведінки фінансових ринків	Календарні ефекти ("ефект січня"). Феномен цінкових бульбашок та адаптивні очікування. Гіпотеза раціональних очікувань.	2 лк, 2 пр	Кейси, групові завдання

Система оцінювання

Ваша підсумкова оцінка складається з наступних компонентів:

Компонент	Вага	Деталі
Поточне оцінювання	40%	Оцінка визначається як середнє арифметичне балів, отриманих під час практичних занять.
Модульний контроль	40%	Оцінка за виконання завдань модульного контролю за темами 1–10 у системі MOODLE (тести, теоретичні питання, задачі).
Тренінг	5%	Оцінка визначається на основі активної участі у виконанні всіх завдань тренінгу.
Самостійна робота	15%	Оцінюється виконання завдань теоретичної та практичної частин самостійної роботи студента.

Політика курсу

- **Академічна доброчесність:** Усі роботи мають бути оригінальними. Роботи з рівнем плагіату понад 20% не прийматимуться. Списування під час контрольних заходів заборонено.
- **Дедлайни:** Роботи, подані після встановленого терміну без поважної причини, будуть оштрафовані на 20 балів.
- **Відвідуваність:** Регулярна відвідуваність є обов'язковою. Вона є частиною поточного оцінювання та передумовою успішного навчання.

Рекомендована література

1. Аріелі Д. Передбачувана ірраціональність. Львів: Видавництво Старого Лева, - 2018. 296 с.
2. Аріелі Д. Чесно про (не)чесність. Львів: Видавництво Старого Лева, - 2019 - 288 с.
3. Аріелі Д. Добре бути ірраціональними. Як мислити нелогічно та отримувати несподівані переваги. Львів: Видавництво Старого Лева, - 2021- 352 с.

4. Бушуєв, С. Д. Управління проектами в умовах «поведінкової економіки» / С. Д. Бушуєв, Д. А. Бушуєв, Р. Ф. Ярошенко // Управління розвитком складних систем. - 2018. - Вип. 33. - С. 22-30. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Urss_2018_33_5.
5. Грецька-Миргородська, В. В. Концепції соціалізації економіки: що нового вносить поведінковий підхід? [Електронний ресурс] / В. В. Грецька-Миргородська // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2018. - Вип. 20(1). - С. 117-121. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_20\(1\)_28](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_20(1)_28).
6. Закревська, Л. М. Поведінкова економіка як інструмент забезпечення сталих конкурентних переваг [Електронний ресурс] / Л. М. Закревська // Наукові праці Національного університету харчових технологій. - 2018. - Т. 24, № 3. - С. 55-61. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnukht_2018_24_3_8.
7. Іванов, Р. В. Моделювання процесів економічної поведінки домогосподарств : монографія / Р. В. Іванов ; Дніпров. нац. ун-т ім. Олеся Гончара. - Дніпро : Біла К. О. [вид.], 2019. - 266 с. .
8. Івашук Ю.П. (2017). Поведінкова та експериментальна економіка: навч. посіб. Тернопіль: Осадца Ю.В., 120 с.
9. Івашук, Ю. П. Поведінкова та експериментальна економіка : навч. посіб. / Ю. П. Івашук ; Терноп. нац. екон. ун-т. - Тернопіль : Осадца Ю. В., 2017. - 119 с. :
10. Івашук, Ю. Внесок Річарда Талера в розвиток поведінкової економіки (Нобелівська премія з економіки 2017 р.) [Електронний ресурс] / Ю. Івашук // Вісник Тернопільського національного економічного університету. - 2019. - Вип. 2. - С. 155-162. - Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vtneu_2019_2_16.
11. Кононович, Т. Економічна поведінка і процес прийняття рішення: Single Case Study [Електронний ресурс] / Т. Кононович, П. М'ясоїд // Психологія і суспільство. - 2019. - № 2. - С. 115-138. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Psis_2019_2_9.
12. Муазі Д. (2018). Геополітика емоцій. Як культури страху, приниження та надії змінюють світ. К., 184 с.
13. Рієл Дж., Мартін Р. (2019). Техніка ухвалення рішень. Як люди роблять вибір. К.: Наш формат, 248 с.
14. Румерт Р. (2019). Гарна стратегія. Погана стратегія. У чому різниця і чому це важливо. К.: Формат, 324 с.
15. Талер Р., Санстейн К. (2017). Поштовх. Як допомогти людям зробити правильний вибір. К.: Наш формат, 312 с.
16. Талер, Р. Поведінкова економіка. Як емоції впливають на економічні рішення = Misbehaving / Річард Талер ; пер. з англ. Світлана Крикуненко. - Київ : Наш формат, 2018. - 464 с.
17. Циганова, Н. В. Взаємодія суб'єктів фінансового ринку в умовах поведінкової економіки [Електронний ресурс] / Н. В. Циганова // Науковий погляд: економіка та управління. - 2019. - № 2. - С. 174-184. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamsue_2019_2_23.
18. Чорний, О. В. Економічна наука та психологія : міждисциплінарні зв'язки / О. В. Чорний // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики : Всеукраїнський науково-виробничий журнал. - 2018. - № 12. - С. 7-15.
19. Чужиков, А. В. Поведінкові фактори розвитку медійного бізнесу / А. В. Чужиков // Інвестиції: практика та досвід : науково-практичний журнал. - 2018. - № 12. - С. 47-52.